

این ذکر پس از هر نماز، ورد زبان رسول الله - صلی الله علیه وسلم - بود

از ابوزبیر روایت است که گفت: ابن زبیر پس از هر نماز، هنگامی که سلام می‌داد، این ذکر را می‌گفت: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا تَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النَّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»؛ «هیچ معبود به حقی جز الله یگانه بدون شریک نیست؛ فرمانروایی و ستایش برای اوست و او بر هر چیزی تواناست؛ قدرت و توانایی نیست مگر با کمک الله و هیچ معبود به حقی نیست غیر از الله؛ و فقط او را عبادت می‌کنیم و نعمت و فضل از آن اوست؛ و ستایش نیکو از آن اوست، هیچ معبود به حقی نیست جز الله و در دین برای او اخلاص داریم هرچند کافران ناخشنود باشند». عبدالله بن زبیر می‌گوید: «این ذکر پس از هر نماز، ورد زبان رسول الله - صلی الله علیه وسلم - بود».

[صحیح است] [به روایت مسلم]

رسول الله - صلی الله علیه وسلم - پس از سلام گفتن از هر نماز فرض، این ذکر بزرگ را می‌گفتند که معنایش چنین است: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»؛ یعنی معبودی به حق نیست جز الله. «وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ» یعنی: او در الوهیت و ربوبیت و نام‌ها و صفاتش هیچ شریکی ندارد. «لَهُ الْمُلْكُ» یعنی: فرمانروایی مطلق عام و فراگیر و وسیع از آن اوست، فرمانروای آسمان‌ها و زمین و آنچه بین این دو هست. «وَلَهُ الْحَمْدُ» یعنی: او متصف به کمال مطلق است و از روی محبت و بزرگداشت، در هر حال، در خوشی و ناخوشی، به سبب کمالش ستایش می‌شود. «وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»؛ قدرت او تام است و از همه نظر کامل است، هیچ چیز او را ناتوان نمی‌سازد و هیچ امری از امور برای او محال نیست. «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» یعنی: تحول از حالی به حالی و از معصیت الله به طاعتش رخ نمی‌دهد و قدرتی نیست جز از سوی الله، اوست یاری‌رسان و تکیه بر اوست. «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا تَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ»؛ این تأکیدی است بر معنای الوهیت و نفی شرک و اینکه جز او کسی شایسته عبادت نیست. «لَهُ النَّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ» اوست که نعمت‌ها را خلق می‌کند و مالک آنان است و با آن بر هر یک از بندگانش که بخواهد لطف می‌کند. «وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ»؛ ثنای نیکو در هر حال، مستحق ذات و صفات و افعال و نعمت‌های اوست. «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ» یعنی: توحید او را داریم و در طاعت الله ریا و خودنمایی نمی‌کنیم. «وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»؛ یعنی: بر توحید الله و عبادت او ثابت قدم هستیم حتی اگر کافران را خوش نیاید.

<https://sunnah.global/hadeeth/fa/show/6203>

